

MỘT SỐ GIẢI PHÁP NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG GIẢNG DẠY MÔN TIẾNG ANH Ở TRUNG HỌC CƠ SỞ

• TRẦN THỊ THANH HÀ

Phòng GD - ĐT Thị xã Hà Tĩnh

Hiện nay, việc thay đổi chương trình và sách giáo khoa (SGK) trung học cơ sở (THCS) đã tiến hành xong. Trong đó, mục tiêu của bộ sách tiếng Anh mới là nhằm tăng cường khả năng giao tiếp cho học sinh, vì thế vốn từ vựng cũng như các kiến thức liên quan nhiều và khó hơn chương trình cũ. Thực hiện SGK mới, giáo viên không những phải cố chuyên môn vững vàng, có lòng say mê nghề nghiệp, có giải pháp tốt để quản lý lớp học mà còn phải có phương pháp phù hợp yêu cầu và tính chất của chương trình cải cách.

Trong quá trình thực hiện yêu cầu thanh kiểm tra giáo dục năm (2006), phòng giáo dục thị xã Hà Tĩnh nhận thấy có tới 1/5 giáo viên tiếng Anh chưa đáp ứng được yêu cầu kiến thức ngày càng cao của học sinh, thậm chí một số giáo viên chưa nắm vững kiến thức trong sách giáo khoa mới. Về cơ bản, nhiều giáo viên đã tiếp thu phương pháp giảng dạy theo chương trình SGK mới, song không phải ai cũng vận dụng tốt; nhiều trường hợp lạm dụng trò chơi, sử dụng các thủ thuật một cách máy móc, hình thức, làm lãng phí thời gian mà giờ dạy không có hiệu quả; một số giáo viên trong quá trình lên lớp còn mang tính "biểu diễn" và phô trương kiến thức. Nguy hiểm hơn, một số giáo viên mang tư tưởng trung bình chủ nghĩa, thiếu tinh thần thi đua, thiếu ý thức tự học và học hỏi đồng nghiệp nên kiến thức ngày càng bị mài mòn, ảnh hưởng không nhỏ đến chất lượng giảng dạy. Ngoài ra, một số giáo viên trước đây dạy Nga văn, nay chuyển sang dạy Anh văn đều đã ở độ tuổi khá cao nên thiếu sự năng động, thiếu tính nhanh nhạy trong việc tiếp cận với phương pháp mới, dẫn đến khả năng truyền thụ kiến thức cho học sinh còn nhiều hạn chế.

Để nâng cao chất lượng giáo dục môn Anh văn ở THCS, đáp ứng nhu cầu, nhiệm vụ đặt ra trong giai đoạn mới, trải qua quá trình nghiên cứu, với sự hợp tác tích cực của giáo viên tình nguyện người Mỹ, bà Hilary, tôi xin nêu ra một số giải pháp được áp dụng trong thực tế ở THCS thị xã Hà Tĩnh và đã mang lại những kết quả nhất định.

1. Giải pháp nâng cao chất lượng chuyên môn đội ngũ giáo viên

Ngoài việc mỗi giáo viên phải tích cực trau dồi trình độ chuyên môn như yêu cầu chung của ngành giáo dục đối với mọi thầy cô giáo, bằng cách các trường thường xuyên tổ chức các buổi thao giảng, dự giờ, họp rút kinh nghiệm và xây dựng kế hoạch bồi dưỡng những giáo viên yếu, Phòng giáo dục (PGD) thị xã Hà Tĩnh còn có những giải pháp khác để nâng cao chất lượng đội ngũ giáo viên tiếng Anh, nhất là trong thời gian triển khai chương trình mới.

Để phát triển kỹ năng nghe, nói PGD thị xã đã tiến hành lập các nhóm giáo viên theo trình độ đan xen, cùng nghe băng đĩa, cùng nhau làm bài tập luyện nghe, luyện nói theo một chủ đề nào đó.

PGD thị xã cũng đã tiến hành phân loại để trên cơ sở đó mở các lớp chuyên đề tiếng Anh cho đội ngũ giáo viên theo trình độ chuyên môn của họ. Sau một thời gian tham gia học với nội dung dựa trên những nhu cầu về ngôn ngữ như: ngữ âm, ngữ vựng, ngữ pháp, giáo viên được tổ chức sinh hoạt nghe-nói theo những chủ đề hấp dẫn như: chủ đề về đám cưới, về những thuận lợi và khó khăn khi kết hôn với người nước ngoài... Sau một thời gian, PGD thị xã tổ chức khảo sát lại và thấy số lượng giáo viên khá, giỏi từ chỗ chỉ đạt 43%, đã nâng lên 72%.

Tuy nhiên biện pháp hữu hiệu nhất trong giai đoạn hiện nay chính là cải tiến phương pháp giảng dạy, bởi vì, như đánh giá chung của các chuyên gia giáo dục trong và ngoài nước, hiện nay phương pháp giảng dạy của Việt Nam rất lạc hậu, trong khi phương pháp lại chiếm một vị trí hết sức quan trọng trong quá trình truyền thụ kiến thức cho học sinh. Một giáo viên dù có chuyên môn tốt, nhưng nếu không biết vận dụng phương pháp tốt vào tiết dạy cũng sẽ không đạt hiệu quả cao. Để nâng cao phương pháp giảng dạy cho đội ngũ giáo viên Anh văn trên địa bàn thị xã Hà Tĩnh, từ năm 1998 đến nay PGD thị xã đã tiến hành nhiều chuyên đề về đổi mới phương pháp như: các thủ thuật dạy từ vựng, các bài dạy ngữ pháp, các bài dạy kỹ năng nghe- nói- đọc- viết, cách chuẩn bị các bài ôn tập ...

Mặt khác, do việc phân phối chương trình SGK tiếng Anh THCS hệ mới không quy định thời gian cụ thể cho từng tiết dạy mà phân chia thời lượng theo đơn vị bài học, cho nên sự phân chia

tiết dạy của từng giáo viên rất tùy tiện, nhiều khi không hợp lý, khiến học sinh khó tiếp thu dẫn đến hiệu quả đào tạo thấp. Để khắc phục những hạn chế trên PGD đã tiến hành nghiên cứu toàn bộ chương trình để phân phối thời lượng dạy ngữ pháp và các tiết kỹ năng cho hợp lý, khoa học trên cơ sở dựa vào trình độ cũng như khả năng tiếp nhận của học sinh, đồng thời tổ chức dạy các tiết minh họa. Đặc biệt, với sự giúp đỡ của bà Hilary, đến nay, ngoài các loại sách tiếng Anh cho giáo viên và học sinh do Bộ ấn hành, PGD thị đã xây dựng và đưa vào sử dụng bộ tài liệu tham khảo môn tiếng Anh cho cả 4 khối 6,7,8,9, trong đó, đáng chú ý nhất là phần lớn nội dung các bài học của khối 6,7 được chuyển thành tập bài hát nhằm tạo nên sự hứng thú cho học sinh, giúp các em dễ nhớ, dễ khắc sâu kiến thức. Cách làm này thực ra cũng giống như sách Tam thiên tự xưa xếp ba ngàn chữ Hán theo vần (tử-con, tôn-cháu, lục-sáu, tam-ba, gia-nhà, quốc-nước, tiên-trước, hậu-sau, ngư-trâu, mã-ngựa...) cho người học chữ Hán dễ nhớ nghĩa Việt.

Để nâng cao hơn nữa phương pháp giảng dạy cho đội ngũ giáo viên, PGD thị đã phối hợp với các trường trên địa bàn, tăng cường tổ chức các buổi thao giảng, dự giờ, sau đó tổ chức thảo luận theo từng nhóm 6,7,8,9 để tìm cách dạy hay, phù hợp với một số bài tập khó của khối đó.

Qua triển khai đồng bộ các biện pháp trên, đến nay hầu hết các giáo viên THCS thị xã Hà Tĩnh đã nắm vững phương pháp mới và áp dụng linh hoạt vào từng tiết dạy, giúp học sinh nắm bắt đầy đủ các kiến thức theo nội dung chương trình THCS mới. Nhờ đó, thời gian qua số lượng học sinh có thể giao tiếp bằng tiếng Anh với nhau, với người nước ngoài ngày một tăng. Đặc biệt, số học sinh trên địa bàn thị xã đạt học sinh giỏi ngoại ngữ và thi đậu vào trường chuyên ngữ của tỉnh luôn dẫn đầu toàn tỉnh.

2. Giải pháp nâng cao chất lượng học tập của học sinh

Trong quá trình chỉ đạo thực hiện chuyên môn, PGD thị đã tổ chức thành công các buổi ngoại khoá và đặc biệt đã thành lập các Câu lạc bộ nói tiếng Anh. Các Câu lạc bộ này đã thu hút đông đảo giáo viên và các em học sinh tham gia, nhờ đó cả giáo viên và học sinh đều có điều kiện nâng cao kỹ năng giao tiếp. Các câu lạc bộ này hoạt động theo từng chủ điểm với nhiều hình thức như: kịch nói, viết thư, hái hoa dân chủ, đối thoại trực tiếp, v.v..

Theo dõi cách dạy ngoại ngữ của một số nước, chúng tôi thấy một biện pháp tích cực trong việc nâng cao khả năng đối thoại cho học sinh là các buổi học ngoài trường. Với ta, thực hiện biện pháp này cần có sự phối hợp của giáo viên tình nguyện nước ngoài. Có thể tổ chức từng nhóm học sinh đến các nhà bảo tàng, các danh thắng lịch sử, văn hoá địa phương, vừa

tham quan, vừa trao đổi bằng ngoại ngữ. Biện pháp này đã có trong ý tưởng của chúng tôi nhưng chưa có điều kiện triển khai.

Tuy nhiên khi thực hiện những biện pháp trên, học sinh và nhất là giáo viên, mất rất nhiều thời gian. Điều này không thể không ảnh hưởng đến lịch trình giảng dạy chung của nhà trường, trong khi nhiều người trong ngành Giáo dục, kể cả các cấp lãnh đạo, không muốn tổ chức cho học sinh học thêm, dù là ngoại khoá. Thêm vấn đề không kém phần nan giải nữa là lâu nay, để thực hiện các biện pháp trên, PGD thị đã phối hợp với các trường vừa dùng biện pháp hành chính, vừa động viên giáo viên tiếng Anh tham gia. Nhưng liệu cả hai biện pháp đó có thật sự lâu bền không, một khi lương của giáo viên, nhất là số mới ra trường, không đủ sống. Chắc chắn một giải pháp hành chính không hợp lý cùng với những lời động viên suông không thể đem lại hiệu quả nhiều, nhất là trong một xã hội mà nền kinh tế thị trường đang phát huy hiệu lực. Với nhu cầu tiếng Anh ngoài xã hội ngày một tăng cao, nếu còn thời gian rỗi, giáo viên tiếng Anh có thể làm thêm kiếm sống, trong khi để thực hiện các giải pháp trên, giáo viên đã huy động hết thời gian.

Theo chúng tôi, để duy trì lâu dài các giải pháp nâng cao chất lượng đào tạo cần có nguồn kinh phí. Nguồn này có thể do Nhà nước hoặc địa phương cấp theo một qui định chung cho toàn ngành, nhưng trước mắt có thể trích từ nguồn học phí của học sinh.

Cấp THCS là một cấp hết sức quan trọng trong hệ thống giáo dục quốc dân. THCS hiện đang là cấp học hướng tới phổ cập, nhưng cũng là cấp bắt đầu khẳng định khuynh hướng phân luồng của học sinh. Chất lượng giáo dục THCS vì thế có ý nghĩa quan trọng đối với mục tiêu đào tạo nguồn nhân lực tương lai cho đất nước. Thực tế của quá trình thực hiện các giải pháp nâng cao chất lượng giáo dục tiếng Anh trên địa bàn thị xã Hà Tĩnh trong thời gian qua cho thấy: chất lượng của đội ngũ giáo viên đã có những thay đổi rõ rệt, kéo theo chất lượng học sinh cũng không ngừng tăng lên qua từng năm học. Hiệu quả đã rõ mười mươi nhưng thiết nghĩ các nhà quản lý giáo dục cần nhanh chóng có giải pháp tháo gỡ khó khăn để duy trì và tăng cường các giải pháp đó.

SUMMARY

The article presents some solutions to improve the quality of teaching English at the lower secondary level and it is being done effectively in Ha Tinh Provincial Town.